Збивања у Југославији била су од највишег интереса за ЦИА,али процене тога шта ће се догађати на тлу Југославије биле су погрешне, пише “Вечерњи лист”.

Сада доступна архива ЦИА препуна је докумената који се тичу наше ближе и даље историје, пише Зоран Витас за “Вечерњи”.

Само од материјала у којима се обрађују Тито и његов режим могла би се саставити солидна историјска грађа грађа.

“Све је овде, од процена војних снага непосредно иза рата па надаље, када се прате и јединице КНОЈ-а и Гарде, преко улажења у меритуме колико је заиста јака његова власт, односно има ли могућности да он падне”, наводи се у тексту.

Иде се често и у детаље, анализирају се југославенски медији с прилично тачним контекстом, прати се свака свађа у партијском врху. Из докумената се види и на који је начин Тито водио своју политику.

Посебно је праћен био Ранковићев пад, ликвидација Хебранга и Жујовића, јавни обрачуни и ревизионизам водећих Титових шпијуна након његове смрти. С дипломатима калибра Хенрија Кисинџера разговарао би у рукавицама, а својим арапским пријатељима разговор презентовао као проарапско предавање америчком дипломати.

С Кастром, како се наводи, није био у посебно добрим односима, поготово му је замерао мешање у сукобе у Анголи која му је била важна у контексту несврстаности.

“Збивања у Југославији била су од највишег интереса за ЦИА. Ипак, процене тога шта ће се догађати на тлу Југославије биле су погрешне иако су аналитичари имали врло детаљне информације о томе шта се догађа и што су врло рано дефинисали Милошевића као главни реметилачки фактор и најопаснијег чиниоца у већ крхкој федерацији”, пише “Вечерњи”.

Али, пратили су и емигрантске активности. Од првог дана ступања на америчко тло имали су све информације о Андрији Артуковићу, пратили активности Анте Павелића од почетака његове емиграције у Аргентини, с ким сарађује, какви су му планови, доносиле су се и процене сваког Павелићева сарадника.

Како се наводи, бројни су и документи из доба након распада Југославије, за време Домовинског рата. Видљиво је да се пратило све што говори Фрањо Туђман, каква су кретања на терену, могућности исхода сукоба, уз врло брзу реакцију у проценама. Документи говоре о томе како је Милошевићу било битније прекидање санкција УН од крајшких Срба.

Туђман је с друге стране чекао тренутак у којем може бити сигуран да Хрватску неће погодити санкције ако нападне тадашње секторе Север и Југ, но уз јаке унутрашње притиске да се у акцију крене.

Када се говори о првом хрватском председнику, он се у ЦИА архиви спомиње већ у документу из 1972. када је америчку агенцију занимало хоће ли се на његовом суђењу доказивати постоји ли повезаност с хрватском емиграцијом у Америци.

Из ове нове архиве савршено је јасно како је простор бивше Југославије био од изузетногзначења за ЦИА, пише “Вечерњи”.

(Вечерњи лист-Б92)